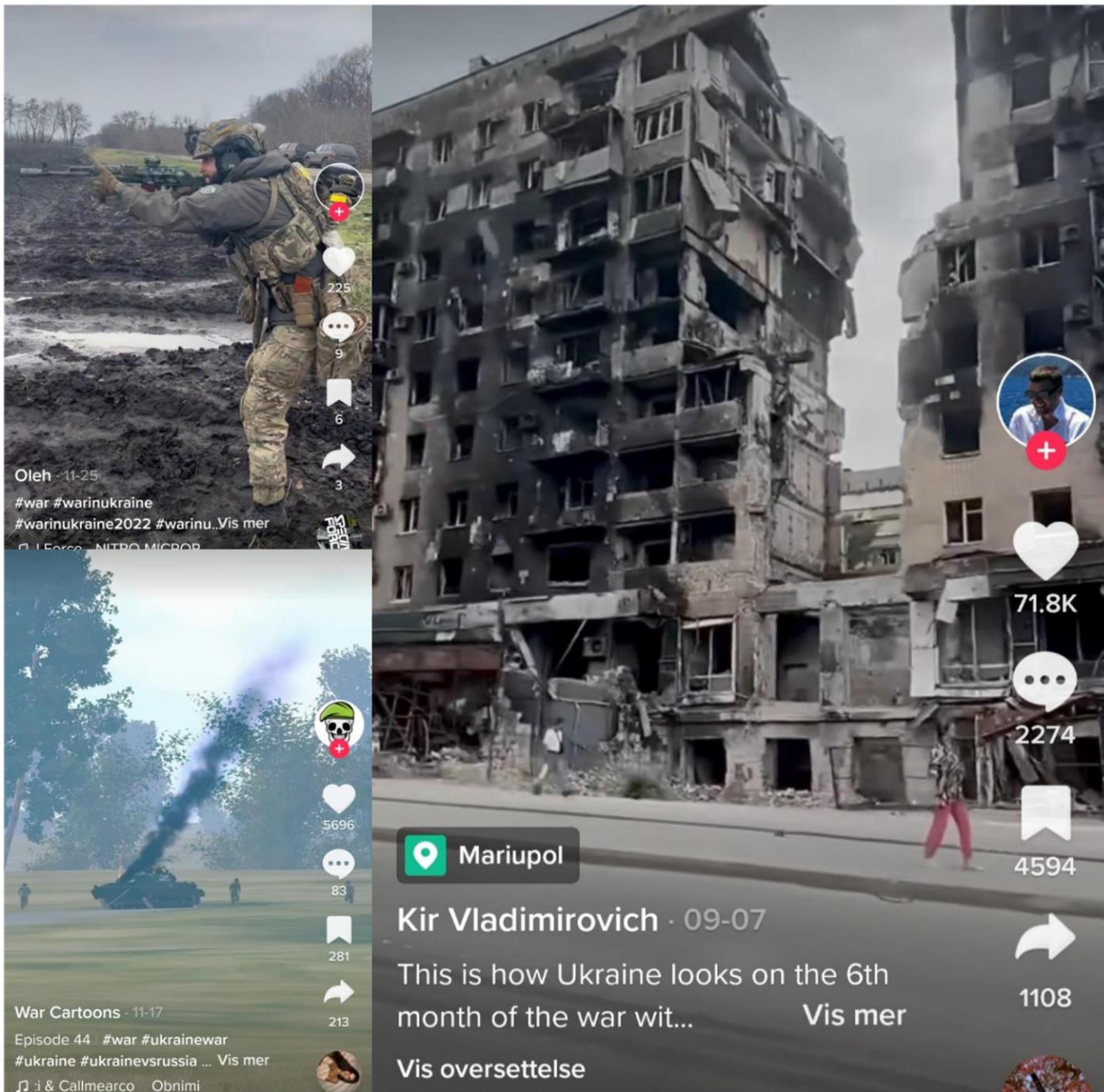

A large, blurred TikTok logo is centered in the background. The logo consists of a stylized white 'T' with a red and blue shadow effect, set against a dark background.

Krigen i Ukraina

Den første TikTok-krigen

TikTok

Hvorfor «Den første TikTok-krigen»?

- Da krigen startet i Ukraina for et år siden, ble sosiale medier raskt tatt i bruk for å spre bilder og videoer.
- TikTok ble spesielt populært, og daglig deles tusenvis av videoer og bilder fra Ukraina i sanntid.
- TikTok har blitt en kilde for informasjon – og desinformasjon.
- Det er nemlig mye som deles som ikke er ekte.

(Ett av disse bildene er f.eks. fra et spill. I dette tilfellet er det lett å se. Hvorfor?)

NB! Denne powerpointen inneholder bilder fra både sikre og usikre kilder på TikTok. Mye av det du ser her kan være falsk og/eller propaganda. Ser du forskjell?

Hva er sant?

- Mye av det som ligger på TikTok er sant, men veldig mye er også endret på eller manipulert. En del er også direkte løgn.
- TikTok brukes også til å spre propaganda. Propaganda er innhold som forsøker å påvirke meningene dine i en bestemt retning. Ekspertene tror TikTok i enda større grad vil brukes til propaganda fremover.
- Andre ønsker å utnytte situasjonen for eksempel for å tjene penger.
- Det er lett å bli lurt. Derfor er det viktig å være kildekritisk.

Falske «faktasjekker»

Å være kildekritisk kan være vanskelig, særlig når «faktasjekker» tas i bruk som propaganda og «faktasjekkene» i seg selv er falske.

Du har kanskje fått med deg denne saken?

Fødeavdelingen på et sykehus i Mariupol ble bombet, og bilder av skadde, gravide kvinner gikk viralt. Like etter hevdet den russiske ambassaden i Storbritannia at dette var falske nyheter; at sykehuset ikke var i bruk og at kvinnen på dette bildet var en skuespiller.

Kvinnen viste seg riktignok å være en kjent blogger, men hun var faktisk gravid og innlagt på sykehuset. Bildene viste seg også å være ekte, og sykehuset med fødeavdelingen ble bombet.

Dette viser hvor vanskelig **og viktig** det er med kildekritikk.

Videoen til høyre ble sett over 12 millioner ganger og fikk 18.000 kommentarer.

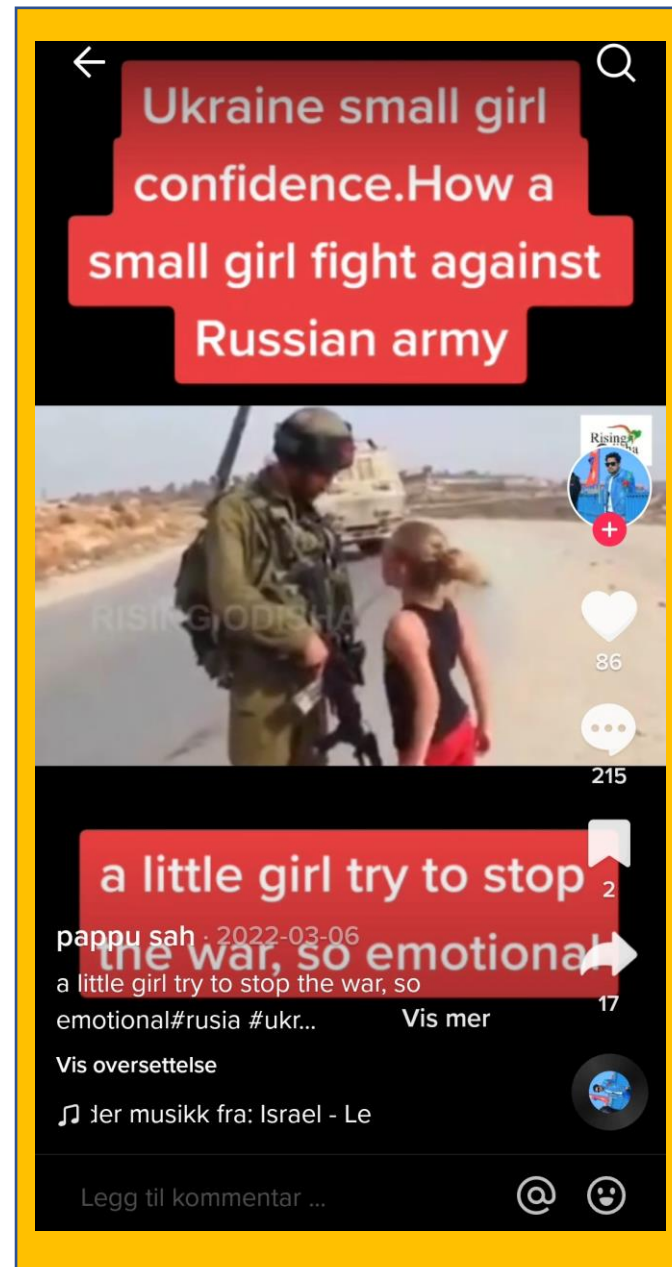
Videoen viser en liten jente som står opp mot soldater, og ble påstått å være en ukrainsk jente.

Men noe skurrer...

- På tidspunktet videoen ble postet, var det vinter i Ukraina. Jenta er kledd i sommertøy.
- Jenta snakker også arabisk.

Etter en faktasjekk ble det klart at videoen viser en palestinsk jente, og har ingenting med krigen i Ukraina å gjøre.

Kilde: ung.forskning.no

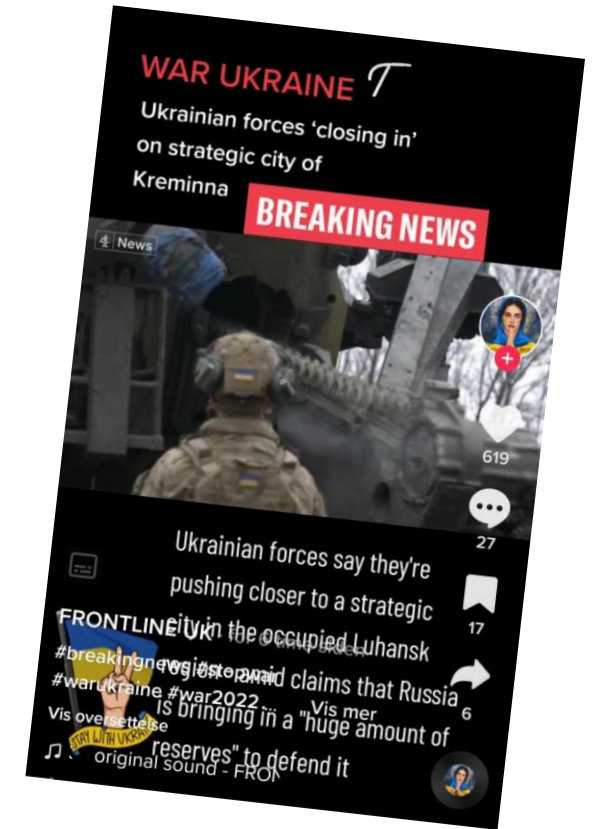

Hvordan avsløre falske nyheter?

1. Bruk omvendt bildesøk når du mistenker at et bilde eller en video er falsk. Ta en skjermdump og bruk Google bildesøk. Da vil du raskt kunne avsløre om bildet er brukt i en annen kontekst tidligere.

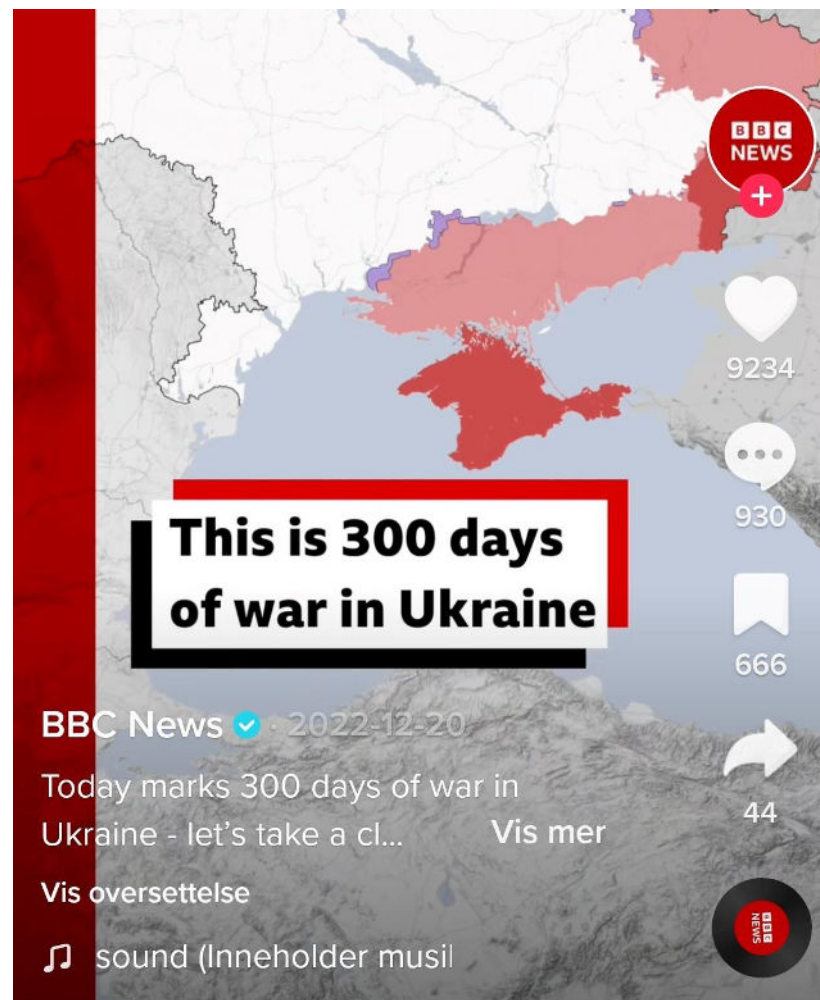
2. Gå til Wikipedia. Ting oppstår raskt på nett, og ofte fanges det raskt opp på Wikipedia. Men – ikke stol på alt som står i beskrivelsen her, gå heller til kildene som Wikipedia alltid henviser til.

3. Sjekk flere kilder. Hvis du får sjokkerende nyheter i feeden din, sjekk om andre skriver om det samme. Se da gjerne i redaktørstyrte medier eller snakk med venner og lærere.

Sikre kilder

- Kjente nyhetsbyråer og store mediehus vil som regel være en sikker kilde (selv om det har skjedd at disse har blitt lurt også!).
- Følg gjerne noen kjente nyhetsbyråer, aviser eller reportere fast, slik at du kan sammenligne informasjonen der med informasjonen du ser andre steder.

nårkrigenraser.no